

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
historii szkoły podstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Powiatowy Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli w Kluczborku

Spis treści	
PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH.....	1
WSTĘP.....	3
PROBLEMATYKA PRACY ZDALNEJ.....	5
SCENARIUSZ 1 z 1	10

WSTĘP

O nauczaniu zdalnym uwag kilka...

Pierwsze doświadczenia nauczania zdalnego podczas wymuszonej przez COVID 19 społecznej izolacji zdążyły się już doczekać różnych opracowań wynikających z przeprowadzonych badań i analiz. Każdy z uczestników tego procesu pamięta powszechną mobilizację wszystkich sił i środków od 12 marca do końca czerwca 2020 roku, skierowanych na organizację zdalnego nauczania i przygotowania rad pedagogicznych poprzez natychmiastowe szkolenia do obsługi nieodpłatnych narzędzi internetowych (najczęściej Microsoft Teams), związany z tym chaos stosowania różnych narzędzi w zależności od umiejętności informatycznych oraz powolne przyjmowanie wspólnych rozwiązań dla szkół. W tej sytuacji trudnym momentem okazało się zalecenie realizacji podstawy programowej. Zdobywający nowe umiejętności cyfrowe nauczyciele (dodajmy na własnym sprzęcie często dzielonym z rodziną) musieli nagle dostosowywać treści programowe do wymogów lekcji zdalnej wraz z przygotowaniem materiałów dydaktycznych, co zabierało więcej czasu niż przygotowanie do tradycyjnej lekcji. I nauczyciele i uczniowie zostali bardziej obciążeni wykonywaniem swoich obowiązków. W roku szkolnym 2020/2021 sytuacja stała się bardziej ustabilizowana. Szkoły opracowały procedury regulujące organizację procesu nauczania - uczenia się, jednak przyjęte rozwiązania często charakteryzowały się przerostem dokumentacji potwierdzającej zrealizowanie przypisanych obowiązków przez nauczycieli kosztem prowadzonych zajęć i większego zaangażowania w sprawy uczniów. Faktowi nadmiernego dokumentowania obowiązków wykładowców profesor Mirosława Nowak-Dziemianowicz przypisuje pojawienie się autorytarnego stylu zarządzania, wynikającego z ograniczonego zaufania.¹

Tymczasem to, co najważniejsze w nauczaniu zachodzi między nauczycielem a uczniem. Nauczyciel jako wykonawca zadań edukacyjno-wychowawczych musi mieć komfort pracy i samodzielności w dostosowaniu treści i formy kształcenia, doboru metod adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb zespołów klasowych

---

¹ Nowak-Dziemianowicz M., (10 grudnia 2020) *Między kontrolą a troską - podejście krytyczne w naukach społecznych*. Wykład podczas ogólnopolskiej konferencji „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu (online)

i poszczególnych uczniów, co staje się szczególnie trudne w ekstremalnej sytuacji zdalnego kontaktu. Zatem zaufajmy nauczycielom, czas poświęcony na „papierologię” oddajmy uczniom.

Jaka wobec tego jest rola nauczyciela w edukacji zdalnej?

Najogólniej i metaforycznie ujmując przywołam określenie wykorzystane przez Marzenę Jasińską „dorosły jako latarnia morska”², które sytuuje nauczyciela jako stały, dobrze widoczny punkt, wskazujący właściwą drogę w odmętach sytuacji kryzysowej. Żeby wspierać uczniów w sytuacji permanentnego zagrożenia (śmierci bliskich lub sąsiadów, strachu o własne zdrowie, dramatycznych sytuacji rodzinnych wynikających z utraty pracy, niewiadomej co do przyszłości) poprzez prowadzenie lekcji zdalnych musi mieć czas na chwilę rozmowy, zagajenie, zwrócenie się indywidualne do uczniów, czy zapytanie o ważne dla nich sprawy. Powinien z dużym taktem oraz wiedzą psychologiczno-pedagogiczną budować relacje z uczniami oparte na zaufaniu. Tylko wtedy zwrócą się z indywidualnymi problemami. Nie możemy pracować z uczniami bez uwzględniania ich emocji. Żeby dbać o dobre samopoczucie uczniów i wyniki ich nauki nauczyciel powinien również być dobrym obserwatorem (indywidualne zachowania uczniów i podczas pracy w grupach) i diagnostą (diagnozowania osiągnięć). Z kolei rola tutora indywidualizującego ścieżkę kształcenia dla potrzeb konkretnego ucznia w trybie zdalnym wymaga konsultacji lub dodatkowych zajęć. Zapewne można przytoczyć jeszcze inne role nauczyciela, wszystkie jednak opierają się na „intelektie - podstawowym narzędziu pracy nauczyciela”³.

Szczególnie w tych trudnych czasach bądźmy myślącymi nauczycielami i miejmy świadomość odpowiedzialności za to, czego i jak uczymy.

---

² Jasińska M., (2021) *Co przeżywa uczeń podczas edukacji zdalnej? O uczniowskich lękach, kryzysach, niepokojach, zmartwieniach i wspierającej roli nauczyciela*. Wykład podczas XVI Forum Edukacyjnego „Jak szkoła wychowuje? PODN w Kluczborku 2021 (online)

³ Nikitorowicz J.(2020), *Nowe zadania nauczyciela w czasie dynamicznych zmian społeczno-kulturowych*. Wykład podczas międzynarodowej konferencji „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu (online)

PROBLEMATYKA PRACY ZDALNEJ

„Profesjonalny nauczyciel to doradca edukacyjny, który pomaga dziecku (przy pomocy całej swojej wiedzy i wszystkich swoich umiejętności) stać się samodzielnym, dojrzałym człowiekiem, odpowiedzialnym za siebie, w tym także za własny proces edukacji. Ale żeby tak było – trzeba ucznia tego wszystkiego nauczyć.

[Materiały szkoleniowe „Profesor XXI w. – diagnostyka edukacyjna”

szkolenie dla nauczycieli - ORE Warszawa www.ore.edu.pl]

Mając na uwadze konieczność uczenia przez działanie w nowej rzeczywistości, w której zasoby cyfrowe oraz narzędzia multimedialne są nieodzowną częścią bazy dydaktycznej nauczyciela, mając dostęp do różnych aplikacji internetowych można się zastanowić na tym, co będzie odpowiednie dla nauczycieli i będzie stanowiło ułatwienie ich pracy? Ostatnie lata pokazały, że nauczyciele są w stanie dokonać trafnych wyborów, pomimo ograniczeń technicznych, czasem braku wiedzy informatycznej. Poprzez dostęp do szkoleń oraz ogromne chęci, są w stanie zdobyć nowe umiejętności w bardzo krótkim czasie. Działania Ośrodka Rozwoju Edukacji, poprzez umożliwienie realizację projektu „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość” udostępnił nie tylko narzędzia pracy w formie bogatej w zasoby dydaktyczne Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej - ZPE (<https://epodreczniki.pl>). Umieszczone materiały w formie modułów tematycznych, do których można wracać w miarę potrzeby, dostępne w każdej chwili, ułatwiają pracę i pozwalają na wykorzystywanie różnych możliwości cyfrowych. Zagadnienia ogólne z dydaktyki zdalnego nauczania, ale również graficzny pokaz możliwości realizowania działań na ZPE oraz innych platformach takich jak MS TEAMS, ZOOM, GOOGLE MEET oraz materiały dotyczące organizowania zajęć zdalnych, metodyki, monitorowania i oceniania postępów uczniów w procesie edukacji, informacji dotyczących zagrożeń wynikających z bezkrytycznego stosowania cyfryzacji pozwalają uzyskać wsparcie dydaktyczne i merytoryczne. Liderzy prowadzący szkolenia z poszczególnych działów tematycznych stanowili wsparcie nauczycieli w przygotowaniu materiałów i pomocy dydaktycznych niezbędnych do bieżącej pracy z uczniem w systemie zdalnym. To pod ich kierunkiem tworzone były scenariusze lekcji, które opracowano

w celu wymiany doświadczeń i wykorzystania w różnym zakresie edukacji szkolnej od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej. Nabyte przez nauczycieli umiejętności podczas projektu w zakresie kształcenia na odległość, pozwolą nadać zajęciom lekcyjnym charakter interdyscyplinarny oraz ułatwią zrozumienie i opanowanie treści dydaktycznych.

Nauczanie zdalne – najważniejsze wnioski

(wybór z ogólnopolskich i regionalnych badań uczniów i nauczycieli)

Organizacja i warunki pracy zdalnej	
Na etapie szkoły podstawowej	Na etapie szkoły ponadpodstawowej
<p>W zakresie organizacji nauki zdalnej</p> <p>Wspólne problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kłopoty ze sprzętem i dostępem do internetu • dzielenie sprzętu z rodzeństwem lub rodzicami, ograniczone możliwości dostępu do internetu • niechęć do pokazywania przestrzeni domowej (wystrój + zachowania członków rodziny) • rozważne układanie planu zajęć, przemyślenie czasu trwania jednostki lekcyjnej 	
Różne problemy	
<ul style="list-style-type: none"> • słaby stopień kompetencji cyfrowej rodziców • konieczność towarzyszenia dziecku w zajęciach online, szczególnie w klasach I- III • nakładanie się czasu pracy zawodowej (własnej) z czasem dziecka, które wymaga wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • zmęczenie cyfrowe • zbyt duże obciążenie materiałem • słaba motywacja
W zakresie przygotowania i prowadzenia zajęć	
<p>Wspólne problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające umiejętności informatyczne uczniów i nauczycieli • nadmierne obciążenie materiałem do nauki 	

<ul style="list-style-type: none"> • za dużo zadań i kart pracy do wykonania w domu • za duże obciążenie czasowe • zmęczenie i rozdrażnienie cyfrowe (cały dzień: komputer, telefon) • za mało zajęć indywidualnych i grupowych z pedagogiem i psychologiem dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi 	
Różne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • brak zróżnicowanego planu zajęć w perspektywie tygodnia • brak przygotowania rodziców do pomocy dzieciom w zakresie języków obcych 	<ul style="list-style-type: none"> • mało prowadzenia zajęć w grupach • brak integracji uczniów • brak motywacji do nauki • przejawianie problemów wychowawczych • absencja uczniów • logowanie się na lekcjach i zajmowanie się innymi sprawami przy wyłączonej kamerce, pozorna obecność
W zakresie dobrego samopoczucia uczniów:	
Wspólne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • uzależnienie od komputera i telefonu • brak kontaktu z rówieśnikami • brak angażowania się we wspólne działania (integracja w grupie) • brak wsparcia emocjonalnego • brak samodyscypliny • niemożność realizowania zainteresowań • pojawianie się niepewności i uczucia zagubienia 	
Różne problemy:	
<ul style="list-style-type: none"> • strach przed szybkim tempem pracy • odzwyczajenie od systematyczności 	<ul style="list-style-type: none"> • braki w przygotowaniu do egzaminu maturalnego • strach przed nerwowym i szybkim nadrabianiem i przeładowaniem

<ul style="list-style-type: none"> • strach przed sprawdzianami z wiedzy za ubiegły rok 	<p>materiału oraz zbyt częstymi sprawdzianami</p> <ul style="list-style-type: none"> • „przybieranie masek” (udawanie kogoś, kim nie są)
Wskazówki dla:	
dyrektorów	nauczycieli
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizuj pracę szkoły w oparciu o przepisy, uwzględniając specyfikę szkoły i bezpieczeństwo uczniów 2. Zadbaj o właściwą dokumentację, nie przesadzaj z jej ilością. 3. Określ jasne dla uczniów, rodziców i nauczycieli procedury i sposoby komunikacji ze szkołą. 4. Zadbaj o wspieranie nauczycieli poprzez formy doskonalenia adekwatne do potrzeb i zabezpieczenie sprzętu (dydaktyka nauczania zdalnego). 5. Sprawdź, w jaki sposób są monitorowane postępy uczniów, potwierdzanie uczniów w zajęciach, realizacja podstawy programowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznaj warunki do edukacji zdalnej uczniów. 2. Monitoruj przyczyny nieobecności uczniów. 3. Zalecaj włączanie kamerek na zajęciach. 4. Wymagaj od uczniów zgłaszania odejścia od komputera. 5. Dbaj o dobrą atmosferę, nawiązuj kontakt z uczniami. 6. Rozmawiaj z uczniami na lekcjach wychowawczych o ich trudnych sprawach, upewnij się, jakie tematy są dla nich nowe. 7. Przeanalizuj, zweryfikuj treści kształcenia. 8. Pracuj nad doskonaleniem metodyki lekcji zdalnej. 9. Diagnozuj stany emocjonalne uczniów. 10. Dydaktyczny proces ekranowy przedziel innymi działaniami
Rodziców	Uczniów
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorganizuj dziecku miejsce pracy. 2. Dbaj o systematyczny rytm dnia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miej stałe miejsce pracy. 2. Ułóż porządek dnia i przestrzegaj go.

<p>3. Niech dziecko ma wpływ na organizację samodzielnego wykonywania zadań (tempo i przerwy).</p> <p>4. Kontaktuj się z nauczycielami.</p> <p>5. Wpływnaj na pozytywne nastawienie do zdalnej pracy szkoły</p> <p>6. Wyznacz limit dzienny przed komputerem.</p>	<p>3. Stosuj przerwy (oderwanie wzroku od komputera, odejście od biurka, spacer).</p> <p>4. Poznaj nowe możliwości technologiczne.</p> <p>5. Spróbuj przestrzegać równowagi między zajęciami szkolnymi a odpoczynkiem</p>
--	---

Bibliografia:

1. Grębowiec B., Jagło S., (2020) *O sytuacji rodziców uczniów w czasie edukacji zdalnej związanej z pandemią koronawirusa w świetle badania ankietowego*, [w:] Modelowe Nauczanie. Opolski Przegląd Edukacyjny, Nr 1-2/2020 (na podstawie wniosków z badania przeprowadzonego na temat organizacji i realizacji nauki zdalnej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych w maju 2020 roku w Opolu)
2. Na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego przez Marka Leśniaka, dyrektora ZSZ w Oleśnie we wrześniu 2021 roku na temat: Jak szkoła powinna pomóc Ci w bezpiecznym powrocie do codziennych zajęć po zdalnym nauczaniu?
3. Powrót do edukacji stacjonarnej.[w:] Dyrektor Szkoły, Nr 8, sierpień 2021r.
4. Szkoła ponownie czy szkoła od nowa? Jak wygląda powrót do stacjonarnej edukacji? <https://ceo.org.pl/publikacje/rozwój-szkoly-i-doskonalenie/szkola-ponownie-czy-szkola-od-nowa-jak-wygląda-powrot-do> [dostęp: 20.11.2021]
5. Pyżalski J., (2020) *Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*, 15 kwietnia 2020 (w serwisie)
6. Klimowicz A, (2021)Dyrektor Szkoły Nr 1/2021
7. Obuchowska J.,(2020) *Praca zdalna- wskazówki dla nauczycieli*, [w:] Życie Szkoły 3-4,
8. Grzyb T. (2020), „Funkcjonowanie szkoły w czasie trudnym” konferencja WUP w Opolu 10 grudnia 2020

SCENARIUSZ 1 z 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

klasy V szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczyciela historii

TEMAT:

Mieszko I i początki Polski.

CELE KSZTAŁCENIA- WYMAGANIA OGÓLNE:

- wyjaśnianie, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uważany za pierwszego historycznego władcę Polski
- poprawne posługiwanie się terminami: dynastia, plemię, pogaństwo, Piastowie. Polanie, biskupstwo, margrabia,
- określanie czasu wydarzeń: 966rok – chrzest Polski, 972rok – bitwa pod Cedynią,
- wyjaśnianie pochodzenie nazwy „Polska”,
- wyjaśnianie, w jaki sposób powstało państwo polskie,
- przedstawianie dokonań Mieszka I,
- podanie przyczyn przyjęcia chrztu przez Mieszka I.
- omawianie dokumentu „Dagome iudex” i jego wielką wartość jako źródła historycznego/ treść ponadpodstawowa/.

TREŚCI NAUCZANIA:

Uczeń

- opowiada o powstaniu państwa Polan
- wie z jakiej dynastii pochodził Mieszko I
- zna okoliczności panowania Mieszka I
- wie, kim była Dobrawą
- opowiada o chrzcie Polski i jego skutkach
- opowiada o konflikcie z margrabią Hodonem
- opowiada o bitwie pod Cedynią
- zna terminy: książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, poganin, Dagome iudex.
- wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa kulturowe, społeczne i polityczne chrystianizacji Polski

METODY PRACY:

- techniki multimedialne,
- praca z wykorzystaniem platformy MS Teams,
- rozmowa nauczająca (pogadanka),
- praca z podręcznikiem,
- praca z mapą.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do aplikacji MS Teams
- usługa MS Teams
- zadania w aplikacji MS Forms,
- ćwiczenia w aplikacji Wordwall,
- podręcznik „Wczoraj i dziś 5” (s.165-169). Nowa Era
- zeszyt ćwiczeń „Wczoraj i dziś” (s. 90-91). Nowa Era

PRZEWIDYWANY CZAS:

- 1 godzina dydaktyczna – 45 minut

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ

I. FAZA WPROWADZAJĄCA

1. Zalogowanie się do szkolnego MS Teams, powitanie. Sprawdzenie obecności w dzienniku elektronicznym (ok.2 min.).
2. Nauczyciel podaje temat lekcji oraz prezentuje podstawowy cel zajęć:
przedstawienie przyczyn przyjęcia przez Polskę chrześcijaństwa i następstw tego wydarzenia.

Uczniowie odnajdują temat w podręczniku. (ok.2 min.).

3. Wskazani uczniowie przypominają,

- Kim byli Słowianie i jakie były ich wierzenia?
- Kiedy i gdzie powstało państwo Polan? (ok.4 min.)

Cele w języku ucznia:

- W jaki sposób powstało państwo Mieszka I?
- Jakie znaczenie dla państwa Polan miało przyjęcie chrztu przez jego władcę?
- Jakie terytoria przyłączył do swojego państwa Mieszko I?

II. FAZA WŁAŚCIWA

1. Nauczyciel przedstawia okoliczności powstania państwa Polan oraz mówi o dynastii piastowskiej jako pierwszym rodzice panującym. Omawia także

podboje nowych ziem Mieszka I. Następnie wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” (ok.5 min.)

Uczniowie omawiają na podstawie mapy w podręczniku: Jakie ziemie przyłączył do swojego państwa Mieszko I?

2. Na podstawie mapy „Polska Mieszka I” udostępnionej na platformie MS Teams uczniowie wymieniają sąsiadów Polski w X wieku. Załącznik nr 1. (ok. 7 min)

W dalszej części nauczyciel tłumaczy, z jakich przyczyn doszło do przyjęcia chrztu. Podkreśla przy tym wyższy poziom cywilizacyjny krajów chrześcijańskich.

3. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia zmiany, jakie zaszły w państwie Mieszka po przyjęciu chrztu.
4. Na polecenie prowadzącego uczniowie uzupełniają zadanie, przygotowane przez nauczyciela w programie MS Forms „Mieszko I i początki Polski”, wysłane przez link w zakładce - Załącznik nr 2.

Po upływie wyznaczonego czasu uczniowie prezentują swoje odpowiedzi na forum klasy. (ok.10 min.)

5. Nauczyciel opowiada o stosunkach polsko-niemieckich w X wieku. Wyjaśnia, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I nie zagwarantowało bezpieczeństwa zachodniej granicy jego państwa. Zwraca przy tym uwagę na bitwę pod Cedynią, czyli pierwszą znaną bitwę w dziejach Polski. (ok 7 min.)

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA

Nauczyciel udostępnia przez program Wordwall ćwiczenia interaktywne „Mieszko I i początki Polski”, wkleja link na czat w MS Teams

<https://wordwall.net/play/1763/120/5699> [dostęp: 11.10.21r.]

Uczniowie wspólnie odpowiadają na pytania (ok.5 min.).

- Kto był pierwszym historycznym władcą Polski?
- Jak nazywała się dynastia, do której należał Mieszko I?
- W którym wieku panował Mieszko I?
- Jaką nazwę miało słowiańskie plemię zamieszkujące Wielkopolskę (Gniezno, Poznań)
- W którym roku Mieszko I przyjął chrzest?
- Kto jest autorem obrazu „Wprowadzenie chrześcijaństwa w Polsce”?
- Jak nazywała się pierwsza chrześcijańska żona Mieszka I?

- Gdzie powstało pierwsze biskupstwo na ziemiach polskich?
- Jaka okolica była miejscem bitwy Mieszka I i margrabiego Hodona w 972r.?

Zadanie domowe

Nauczyciel zapisuje na czacie zadanie 5 i 6 ze str. 91 zeszytu ćwiczeń. Następnie omawia treść pytań, upewnia się, czy uczniowie zrozumieli ich treść (ok 3min.).

Nauczyciel dziękuje uczniom za udział w zajęciach i docenia wkład pracy.

(ok.2 min.).

WSKAZÓWKI DO PRACY Z UCZNIAMI ZE ZRÓŻNICOWANYMI POTRZEBAMI ROZWOJOWYMI

- wydłużenie czasu przy zapisywaniu notatek (dla uczniów z dysleksją rozwojową),
- wskazanie powiększenia czcionki (dla uczniów słabowidzących),
- skupienie uwagi na pojęciach kluczowych (dla uczniów ze spektrum autyzmu),
- rozszerzenie wymagań o zagadnienia ponadpodstawowe (dla uczniów zdolnych)

Bibliografia

1. Wojciechowski G. (2018), Wczoraj i dziś podręcznik do historii dla klasy piątej szkoły podstawowej, Warszawa, wyd. Nowa Era
2. Olszewska B., Surdyk-Fertsch W. (2018), Zeszyt ćwiczeń dla klasy piątej szkoły podstawowej, Warszawa, wyd. Nowa Era
3. Maćkowski T., Olszewska B., Surdyk-Fertsch W. (2018), Materiały dydaktyczne do historii dla szkoły podstawowej, Warszawa wyd. Nowa Era
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. *w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz. U. z 2017, poz. 356) ze zm.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Zadanie utworzone w aplikacji MS Forms

Rysunek nr 1. Mapa - Państwo Mieszka I

źródło: wikimedia.org

1. Jakim kolorem zaznaczone są granice państwa Mieszka I?
2. Wymień sąsiadów Polski w X wieku?
3. Podaj nazwy ziem opanowanych przez Mieszka I po 966r.?

Załącznik nr 2. Zadanie utworzone w aplikacji MS Forms

Mocne strony przyjęcia chrztu przez Mieszka I

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=xXCmXk1R4US6oy6X7x9Q1BZPXJ9QhNtFrsTXwKyOz5IUOTIFN0NQVVhNT1VLNFNKSE1HUFFUWkhTQS4u>

Mocne strony przyjęcia chrztu przez Mieszka:

- rozwój kultury na ziemiach polskich
- groźba buntu ludności wiernej dotychczasowej wierze
- wzrost znaczenia polskiego władcy w kraju i za granicą
- włączenie Polski w krąg kultury chrześcijańskiej
- narzucenie nowej religii wbrew woli ludności

